

НЕ СТАНУ твердити, що найголовніша в житті справа — читати книжки. Може, вона й не найголовніша. Але особлива. Тим більше для дітей. Я розумію: серед цієї тисячі невідкладних батьківських справ дитячі книжечки з малюнками здаються декому іноді просто розвагою, просто проведенням часу. Хай вже краще читає — аби не пустував... Хай краще книжку в руки візьме, надворі холодно, піде гуляти — це засудиться...

От якби читання приносило видимий результат, якби книжки діяли негайно, відразу! Ну, скажімо, бешкетував хлопець — дали книжку — перестав бешкетувати. Або одержав двійку — прочитав повість — став відмінником. Але так не буває. І не може бути.

Доброта і справедливість, любов до людей і любов до своєї справи — все хороше з життя і з книг приходить до дітей потихеньку, поступово, непомітно для стороннього, навіть для батьківського ока. Коли син ваш зростає у фізичному розумінні — ви можете позначати це рисками на дверях. Коли він росте розумом і серцем — ніякою ризикою цього не позначити.

Дехто заспокоює себе: — Подумаєш, не читає! Аби здоровий був. А там, дивись, виросте — і за книжки візьметься. Справді, син виросте. Але може і не полюбити читання, якщо дорослі не зацікавлять його ним змалку.

Звичайно, цей шлях показують хлопчикам та дівчаткам і вчителі, і дитячі бібліотекарі. І все-таки, незважаючи на їх старання, є діти, які книжок не читають і читати не хочуть. І тут вже здат-

ні допомогти тільки тато з мамою, дідусь з бабусею, найближчі люди, які візьмуть на себе труд зацікавити Галинку чи Андрійка читанням.

Я б охоче розповів, як це зробити — зацікавити читанням. Та способів існує стільки, скільки дітей. Треба добре знати юну особистість, щоб, зважаючи на її нахили і смаки, запропонувати ту чи іншу книжку або розповіді з неї «кусочок», або пригадати рантом історію, яка з цією книжкою колись сталася.

Батьки знають своїх синків і донечок, добре знають їх характери, захоплення, і в цьому їх найбільша перевага перед усіма іншими вихователями — учителями, бібліотекарями, піонервожатими.

...Хорошу домашню бібліотеку має сім'я Драчів. — Часто ввечері або у вихідні дні, — пише в своєму листі Олександр Михайлович Драч, — всі ми читаємо цікаву книгу, прочитане обговорюємо, кожний висловлює свої думки, розповідає, що йому сподобалося. Так ми прочитали гуртом твори Аркадія Гайдара, Миколи Островського, Максима Горького та інших письменників.

Для сина Володі, який навчається в четвертому класі, ми купуємо книжки з серії «Шкільна бібліотека». Завдяки книгам Володя став краще вчитися, більш охоче допомагає нам по господарству.

КНИГИ — справжні друзі і наставники людини. Вони формують світогляд, збагачують знання, прищеплюють високі моральні якості.

Хочу процитувати ще

КНИГА — ДРУГ І НАСТАВНИК

одного листа. Написав його пенсіонер Дмитро Іванович Бурлюк.

«Іноколи в деяких сім'ях чувш:

— О, знову за книжку взявся, нічого тобі більше робити? Краще б уроки повторив...

Як же помиляються такі батьки! Подібних поглядів я не поділяю. Пригадую свої дитячі роки, стару нашу хату. Десять блимає невеличкий каганчик. Світити лампу не можна, не було гасу...

Ближче присуваюсь

В колі сім'ї

із книжкою до темного світла. І зникають стіни, убогої хатини, я вже подорожую по різних країнах, перетинаю океани, пустелі, піднімаюсь на стрімкі гори... Я живу разом з героями повістей і романів...

Пригадую, як тепло зустрічав мене, босоногого хлопчину, перший у моєму житті бібліотекар — комуніст Марко Остапович Падалко. Відтоді минуло багато літ. Мені вже за шістьдесят. Але любов до книги, що прийшла в дитинстві, залилася на все життя. І моя єдина дочка Надія, напевно, наслідувала мою пристрасть до читання, стала палким книголюбом.

У нашому селі, — продовжує в своєму листі Іван Іванович, — є дві бібліотеки — сільська і шкільна — з книжковим фондом у 20 тисяч томів. Я помітив, що учні, які добре навчаються, багато читають. І моя порада всім батькам: не відбивайте у дітей охоту

до читання, а, навпаки, заохочуйте їх до цього. Ви ж самі знаєте, з якою повагою говорять про когось:

— О, це людина начитана!

Хай же говорять так згодом і про ваших синів та дочок».

Можна ще додати, що книга не тільки розширює знання, пробуджує уяву, не тільки має велике виховне значення. Книга і лікує. Пригадуйте хоча б випадок, описаний письменником Бори-

сим ми змінюємо себе.

ЩОБ ЗАОХОТИТИ

дитину до читання книг, треба беззастережно самим знати їх зміст. Адже неможливо зацікавити когось тим, що сам не знаєш. Навіть припустимо, що дитина читає багато і охоче. Та чи певні ви, що читає вона саме ті книжки, які допоможуть їй краще пізнати життя, розібратися в ньому? І зрештою, головне не те, скільки прочитано, а те, що засвоєно з прочитаного. Тому, якщо батьки мають намір всебіжно керувати читанням своїх синів чи дочок, від душі раджу зробити те, чого не можуть, на жаль, зробити ні вчитель, ні бібліотекар: читайте разом з дітьми.

Саме разом, може навіть вголос. І незалежно від того, скільки їм років — сім чи чотирнадцять.

Звичайно, з чотирнадцятирічним хлопцем не станеш розглядати разом намальованих у книжці звірят. Але йому в десять разів більше, ніж семирічному, необхідно поговорити з вами. Ось йому не подобається, як живуть герої нової повісті. Обговоріть з ним їх вчинки, проведіть своєрідну сімейну читацьку конференцію.

Шановні батьки! Якщо ви хочете, щоб сумніви, переживання і мрії ваших дітей були вам довірені, їх книги повинні стати і вашими книгами. Весь труд, весь затрачений вами час — окупляться!

Книга допоможе зміцненню вашої дружби з дітьми. Уважно спостерігаючи за зміною і розвитком їх духовного світу, читаючи разом, ви,

можете, знайдете той шлях до близькості і довіри, який давно шукаєте.

Сьогодні ваш син з запалом розбирався в радіосхемі. Завтра він хоче будувати модель корабля. А післязавтра йому конче треба знати, як розводити золотих рибок. Через тиждень, дивись, він уже зайнятий шахами. Потім несе з бібліотеки літературу з астрономії. А згодом ви дізнаєтесь, що він мріє стати геологом.

І все це зовсім не тому, що син такий безтолковий, а тому, що він зростає і йому все хочеться спробувати самому.

І ніколи не думайте, що все це несерйозне, не потрібне, що син підросте — тоді й буде вибрати професію, а зараз нічого голову забивати цими справами ні йому, ні собі.

Та коли він підросте — буде пізно. Він може просто не слитати тоді вашої поради. І повернути втрачену близькість буде дуже важко.

Дехто з батьків сваржиться:

— А наш нічим не цікавиться. Йому б тільки по вулиці бігати, байдикувати.

А, може, він у тому не винен? Може, за десять років його життя десятки разів у нього виникав гострий інтерес до чогось. Та ніхто не помітив цього, не допоміг, не звернув уваги, — що ти там майструєш, про що читаєш? Всім ніколи було подивитись. І в результаті — «тільки б по вулиці бігати...».

Старайтесь в міру своїх сил, щоб інтереси і захоплення були в сім'ї спільними. І тоді усім вам завжди буде приємно і радісно бути разом.

В. СКУМІН,
лікар-психолог.